

Izhaja

vsako sredo in vsak petek.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

MIR

Glasiló koroških Slovencev

Velja

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvu lista »Mir« v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste vsakokrat.

Leto XXX.

Celovec, 21. rožnika 1911.

Št. 32.

Denar in nasilstvo — navidezna zmaga.

Ožje volitve, ki so delale nemškimi nacionalcem sive lase, so končane. Zaenkrat je zmaga še na strani nemških nacionalcev, toda ta zmaga je za nje strašen moralni poraz; to pa zaradi tega, ker so Slovenci hoteli za vedno pritisniti ob steno, vzeti jim za vse večne čase politično moč. Toda ravno Slovenci so pri ožjih volitvah pokazali, da ne bodo nikdar pozabili težkih krivic, ki jim jih zadaja demoralizirana nemško-nacionalna stranka. Slovenci so pri ožjih volitvah dokazali svojo moč, da se preko njih ne bo moglo več iti, in v rožeškem, beljaškem in velikovškem okraju so postavili naravnost sijajne številke, ki grenijo nemškimi nacionalcem njihovo navidezno zmago. Slovenci pri teh volitvah nismo imeli prav ničesar izgubiti in tudi prav ničesar nismo izgubili, pač pa smo se izkazali kot prav resna, vsega upoštevanja vredna politična stranka. Edinole v celovski okolici nismo postavili številke, kakor bi jih lahko po svoji moči. Vzrok temu pa je nezaslišan terorizem, nasilstvo nemških nacionalcev, ki so ponekod počenjali naravnost neverjetne reči. O tem pozneje. Pribijemo pa že to pot, da so se ta nasilstva godila z vednostjo in tiho podpora vlade. Veliko vlogo so pa zlasti v celovski okolici igrali Judeževi grošči! O tem bo govoril še državni pravdnik seveda če si ne bo zavezal oči in slepo sledil vladi. Zaenkrat vprašamo le, kdaj in v kakšen namen so nemški nacionalci porabili 134.694 K, ki jih država iz zepov davkoplačevalcev ni dala za nemške nacionalce, ampak za povzdigo

živinoreje na Koroškem? Kje so? Račun od njih! Tako kakor so postopali sedaj pri ožjih volitvah nemški nacionalci, ne postopa nobena pošena politična stranka, ampak tako postopa politična banda! In le temu načinu volilnega boja je pripisovati, da je dobil sladki in ravnokotno hinavski narodni izdajalec Lutschounig v celovski okolici 2958, socialni demokrat Lukas pa 2233 glasov! V velikovškem okraju je prodril s pičlo večino Nagel. V Rožeku, kjer so se Slovenci sijajno držali, pa imajo premalo občin, je prodril nemško-nacionalni protestant Hofer. V beljaškem okraju je prodril s pomočjo slovenskih glasov socialni demokrat Riese, profesor in losvonromovec Angerer je ostal za 210 glasov v manjšini; dobil je namreč 3263, Riese pa 3442 glasov. V Labudski dolini je propadel krščanski socialc Walcher nasproti nemškemu nacionalcu Pongratzu za 123 glasov. Walcher je dobil namreč 3434 glasov, Pongratz pa 3557. Socialni demokratje so glasovali proti paroli svoje stranke za Pongratza in se tako izkazali kot zelo slabo disciplinirana stranka. Da bo v špitalskem okraju izvoljen proti krščanskemu socialcu Ebnerju dr. Steinwender, nihče ni dvomil. Vendar je krščanski socialc v nekaterih občinah dosegel izredno visoke številke, ki javno govore, da bo v doglednem času ta okraj padel v krščanskosocialne roke.

Nemško-nacionalna trdnjava se torej maja! Na en udarec še ni porušena, več udarcev pa jo bo telebnilo ob tla! Slava zavednim slovenskim volilcem, sramota pa kupljenim izdajalcem!

Kdor pospešuje »Mir«, dela za narod!

rim sem dal poljubiti tla ali pa jim pokazal pot . . .

Lojze pa se ni dosti brigal za Tonetove puhle besede in stopal mirno za njim . . .

Tone velike in krepke postave, z zelenokosmatim klobukom, za katerim je viselo petelinovo pero in izpod katerega so mu štrleli črni lasje, temnomodrih oči, ki so bile globoko vzbočene in ostrega pogleda, z velikimi rujavimi brkami in lepovznesenih ustnic, je bil eden onih ponočnjakov, ki se zde, kot da bi bili na vasi ali v krčmi rcjeni in vzgojeni. Znan je bil tudi radi nočnih preprirov. Skoraj je ni bilo nedelje, da bi se ne bil s kom skregal ali stepel, bodisi na vasi ali v krčmi. Nekdaj je šel od doma in bival v tujini več let; potem pa se je zopet vrnil ter ostal pri hiši; skratka: bil je največji pijanček v celi dolini.

Lojze je stopal previdno po skalah za Tonetom. Zrl je pred-se, kakor bi se bal pogledati na desno ali na levo. Čutil je, da danes ne bo zanj kaj prijeten dan. Na njegovem čelu ni bilo več tiste jasnosti kakor vedno, oči mu niso bile več tako zapeljive, kamor je pogledal marsikdo rad, in v njih ni bilo onega mladeniškega veselja . . . Lica niso bila rdeča in na ustnicah ni bilo opaziti radosti in smeha kakor vedno prej — ampak: čelo nagrbčeno — polno skrbi, oči globoko vzbočene, v katerih je bilo polno strahu in razburjenosti, in kot bi videle pred seboj nekaj nepričakovanega, strašnega . . . Lica blede in na ustnih žalost in trpljenje.

Tone se je ozrl po njem, ki je ves čas molčal, in v tem hipu ga je Lojze pogledal

Operimo madež z narodnega telesa!

Volilni boj v slovenskem volilnem okraju je jasno pokazal, kam moli tace nemški nacionalizem; pokazal je pa tudi nemško-nacionalno stranko v vsej njeni grdi nagoti. Terorizem, s katerim dela ta stranka, je nepopisen in mogoč edinole v deželi krivic in nasilstev, na Koroškem. Ko bi slovenska stranka delala s takimi sredstvi kakor so delali proti Grafenauerju, oziroma proti slovenski stranki nemški nacionalci s pomočjo in pod okriljem c. kr. oblasti, bi bili še pred volitvijo vsi slovenski voditelji in agitatorji pod ključem! Hvala Bogu, da ta terorizem ni imel zaželjenega uspeha!

Nemški nacionalci že izza prejšnjih volitev vedo, da jim oblast ničesar ne stori, naj postopajo še tako protipostavno in nasilno. In nato so se tudi sedaj zanašali. Videli bomo to pot, kaj bo storila poklicana oblast. Rečemo zaenkrat samo, da si pod nobenim pogojem ne bomo dali ust zavezati! Če je vladi na tem, da imajo odredbe in sodbe c. kr. oblasti pri ljudstvu sveto veljavo, potem naj tudi poskrbi, da bo ljudstvo moglo v to svetost in pravičnost opravičeno verovati!

Iz zanesljivega vira vemo, da so nemški nacionalci za slovenski volilni okraj žrtvovali 35.000 K, da bi bili s pomočjo Judeževih grošev, pardon, tisočakov, ogoljufali Slovence edinega državnozbornskega mandata in bi mogli potem slovenske kmete s škorpijoni bičati. Schumy, kje so ti tisočaki?

Tako je razumljivo, zakaj so si bili nemški nacionalci in nemškutarji svoje zmage tako svesti, da so že davno pred volitvami razni nemško-nacionalni uradniki in

. . . Ta Lojzetov pogled mu je bil nenavaden in si domišljal: kaj neki mora biti . . . ?

In ga je vprašal: »Lojze, kaj pa ti je?«

»Nič — Tone!« mu je tiho govoril. A Tone je spoznal toliko, da to ni njegov navadni glas, ki se ga sliši večkrat v krčmi ali pa v veseli družbi. In vsa stvar se mu je zdela nekako čudna.

Toda Tone, kamenitega srca in ki ni poznal nobenega pomilovanja, kot bi ne bil ničesar opazil, je nadaljeval s povzdignjenim glasom:

»Ej, Lojze, kaj se tako prokleta žalostno držiš, kakor bi mislil zdaj izročiti Bogu svojo dušo! Bodi vesel, dokler si mlad! Pogledaj mene, kako sem vedno dobre volje, čeravno sem že star norec! Pusti se tjavendan kakor jaz; če imam, pijem, in če nimam, pa gledam, kje bi kaj dobil . . .«

Lojzeta so presunile te besede in težko mu je bilo pri srcu . . .

Solnce je zapustilo gore in se dvignilo že visoko nad nje. V gorečih žarkih so se ugašale srebrne rosne kapljice in umirale v njih druga za drugo. Le nekatere, ki so bile skrite pod zelenim grmom in jih ni še ugledala nebeška svitloba, so še obstale in trepetaje čakale svoje usode . . . A ko jih je obsipalo gorško poletno solnce, so se zalesketale v njegovih žarkih in — šle vse isto pot kakor njene prijateljice . . .

Oblaček, ki se je prej zibal visoko nad nadiško dolino, je rasel vedno bolj in se bližal Vrhu . . . Kar je zakril solnce in vsak tam gori je pogledal nevoljno nanj.

Tudi Lojze se je ozrl na nebo, ko ni videl pred seboj svoje sence . . . Črno se mu

Podlistek.

Križ na gori.

Spisal A. Č.

Sveže krasno jutro je bilo . . .

Zrak tih, miren, čist, krepak. — — — Gozd je še dremal v svojem snu. Le tu in tam se je oglasil kak ptičji spev. A hitro je zopet utihnil. A v odmorih — ko je potegnila kaka sapica — so na lahko, skrivnostno, boječ se, motiti jutranjo tišino, zašumeli mokri listi. In rosne kapljice so se sipale z lista na list ter padale na zeleno travo pod drevjem, na rjavkasti, prožni mah . . .

Izza gora pa je polagoma plulo novo prerajeno solnce ter oblivalo zemljo s svojimi zornimi žarki.

In zalesketala se je rosna trava v teh zlatih pramenih in vsa priroda je zatrepetala v poljubih pravečnega, življenja budečega solca . . .

Po gostem bukovem gozdu so odmevali trdi koraki. Dva sta bila, ki sta šla na vrh kosit travo.

»Ha, Lojze, le pogumno! Sto vragov, tak fant, pa počasen še bolj kakor kakšna stara žena. Ej, Lojze, ko sem jaz imel tvoja leta, tedaj je šlo vse pred menoj. Ustrašil se nisem nobenega ne v hoji, ne v delu, ne v pretepu. In pa če sem ga še malo imel pod klobukom, ej, tedaj sem jim šele pokazal, kaj je Tone Metejev, da so kar podplati kazali. Lojze, ustrašil bi se jih, ako bi videl pred seboj zbrane vse tiste, kate-

nemškonacionalne glave zaupno zatrjevali, da se bo to pot le posrečilo, vreči slovenskega kandidata Grafenauerja.

Prav zvit, pa tudi prav nesramen načrt so naredili. Schumy je prav marljivo zahajal zadnje čase v slovenski volilni okraj, ustanavljal podružnice kmetijske družbe, imel gospodarska predavanja, vse pa z namenom, da bi s tem slovenske kmete preslepil potem v politiki. To kar je bil dolžan storiti za Slovence, ker je **zato plačan**, je hotel in skušal **politično zlorabiti** zoper Slovence. Zato nastane vprašanje, ali v bodoče naj še sploh pustimo takega plačana renegata med slovensko ljudstvo, ker je jasno kot beli dan, da ima delovanje Schumyja kot potovalnega učitelja edino politične namene? Jeli bivše politično društvo izprosilo mesto slovenskega potovalnega učitelja za to, da bi isti uganjal med Slovenci in zoper Slovence nemškonacionalno, slovenskim kmetom nad vse sovražno politiko in pravo »farško gonjo«? To bo treba dobro premisliti!

Schumy je nastavljen in plačan za izključno gospodarske namene. Vse njegovo delovanje pa je bilo politično pofarbanano, in njegovi »Bauernvereini« niso prav nič drugrega nego politična društva pod krinko kmetijstva.

Najbolj začudeno pa so se povpraševali slovenski gospodarji: Jeli Schumy za to plačan, da uganja med Slovenci **najgrše vrste farško gonjo**, kakor je še ni bilo. Schumyjeve hujskarije zoper »farje« na shodih v gotovih krajih so bile naravnost nezaslišane! V krajih, kjer je ljudstvo zelo verno in pošteno, tam se je delal hinavskovernega, v krajih pa, kjer je brezverski nemški nacionalizem pokvaril Slovence in jih vzgojil v grde nemškutarje, tam je pa mož udrihal čez farje, da se je kar bliskalo. Vrhtega je mož **lagal**, da se je kar kadilo! Celo slovensko prilogo k »Landwirt. Mitteilungen« je mož prav zvijačno zlorabil zoper Grafenauerja.

Ljudstvo, ki mu je sprva še nekaj vrjelo — dobršen del poštenih ljudi mu je v začetku njegovega agitacijskega gibanja šel na lim — je tega lisjaka čedalje bolj spoznavalo, in samo 14 dni bi naj bilo še trajalo volilno gibanje, in Schumy bi bil moral pobegniti nazaj v Velikovec. Ko bi bilo prišlo do ožjih volitev, bi bilo najbrž prišlo po mnogih krajih vsled nesramnih nasilnosti nemškutarških mogočnejev do preteпов, toda nemškutarija bi bila ležala na tleh polomljena in pobita kakor še nikdar. Pošteni Slovenci so postajali ravnokar dobro razpoloženi!

je naredilo pred očmi; stresel se je po vsem životu in jelo mu je biti srce; kajti ravno ta oblaček je bil zanj dovolj, iz česar bi si lahko sklępal vse posledice . . .

Iz oblačka je nastal oblak — in ta se je širil in širil ter poznal ni nobene meje. Če je človek pogledal nanj, je opazil nekaj, kar bi mu pretreslo srce . . . Švigala sta iz njega srd in maščevanje kot plamen. A tam daleč nekje se je slišal votel grom, ki se je bolj in bolj bližal ter zopet utihnil v daljini . . . Grmelo in bliskalo je venomer. Vse je le pojemalo in bilo, kakor bi se bližalo sodnemu dnevu . . .

Tone in Lojze sta že zapustila gozd, in tudi najhujša in najgrša pota čez visoke robove in prepade so jima bila za hrbtom. Tedaj sta sedla . . . Lojze je le molčal, Tone se je pa jezil nad slabim vremenom in klet, da je bilo strah . . .

Lojze je vedel, kaj vse se godi nad njim, a vseeno je obrnil svoje črne oči v srdite oblake. Videl je ponoči v sanjah črne, sive oblake, bliskalo in treskalo je, vse je izzivalo le strah in grozo — in to vse vidi sedaj . . .

Prijel se je za glavo, vsiljeval si druge misli, samo da ne bi imel pred očmi one strašne podobe . . .

Pot lo cilja je bila kratka in rabila sta malo časa in bila sta tam. Šla sta k stari lipi in odložila tu, kar sta prinesla s seboj.

In kaj naj delata sedaj, si je mislil Lojze . . .

»Lojze,« mu je rekel Tone že napol jezen, »ali začniva ali pa sediva tu! Danes pa bo naju imelo to proketo vreme, da ne po-

In sedaj ima brezznačajna nemškutarija mačka, da je čisto pobita. Kakor tat, ki ga iščejo orožniki, se plazijo okoli narodni izdajalci, ker se jim nepošteni nameni niso posrečili! Pa jih je tudi lahko sram! Kakor kužek na vrvi se dajo voditi od nemškonacionalnih bogatašev, uradnikov, sovražnikov slovenskih kmetov in delavcev.

Ta grdi madež, ki dela pred celim svetom sramoto slovenskemu narodu, moramo s krepko brezovko pomesti z narodovega telesa, da bo čist in snažen! Slovenci smo bili proti tem ljudem še vse preveč prizanesljivi. Gada smo v mirnih časih redili na svojih prsih, ki nas je hotel v volilnem boju pičiti! Strimo mu glavo, da je ne bo nikdar več dvignil! Vse za vero, dom, cesarja! Proč pa z vso hinavščino, proč z lažnjivci in zapeljivci poštenega ljudstva!

Dnevne novice in dopisi.

C. kr. poštni uradi na Koroškem, ne vsi, pa precejšen del, stoje v politični službi nemških nacionalcev. S takimi c. kr. poštarji, ki so za časa volitev pridrževali celo ekspresne pošiljatve slovenske stranke, bomo obračunali, kakor zaslužijo. Nemškonacionalna predrznost bi rada zrasla do neba, pa ji bomo prej greben porezali. Kar dela na Koroškem pod vladnim okriljem nemškonacionalna banda, to je že preveč! Slovenske zaupnike prosimo, da nam poročajo, kdaj da so dobili naše pošiljatve. Nemškonacionalnim škandalom mora biti enkrat konec in konec nemškonacionalni nadoblasti!

Amater-fotograf! Društvo »K. S. A. F.« v Ljubljani je priredilo že po kratki dobi svojega obstanka — skupno z umetniško razstavo v R. Jakopičevem umetn. paviljonu — svojo prvo društveno razstavo. Toplo priporočamo vsem amaterjem, da si ogledajo to društveno razstavo! Amaterji, ki so člani društva »K. S. A. F.« imajo, če se izkažejo z društveno izkaznico pri blagajni na razstavi izdatno znižano vstopnino na razstavo, kakor tudi pravico do znižane cene kataloga razstave, ki ga dobe pri blagajni proti izročitvi posebno tozadevne nakaznice, katero lahko dobi vsak društveni član pri društvenem predsedniku.

Umetniška razstava v Ljubljani. Pred kratkim se je otvorila »Spomladanska razstava«, katere se je udeležilo tudi mlado društvo »Klub slov. amater-fotografov« v Ljubljani. Na tej razstavi so se predstavili **slovenski amaterji prvič naši javnosti.** — Prijateljem in ljubiteljem te lepe umetnosti **toplo priporočamo, da ne zamude v obilnem**

kosiva niti toliko, da bi dal enkrat kravi. — Niž, brez strahu, Lojze, le korajžno dajva jo . . .!»

»Pa začniva v božjem imenu . . .!» je bil tih Lojzetov odgovor. Nabrasila sta vsak svojo koso in bilka za bilko je padala.

Tone je kletel in kremental, ker mu ni šlo, kakor je on hotel. Lojze pa se je tresel, ko je slišal Tonetovo kletev, in obrnil oči proti Nebeškemu, da bi ga danes varoval vsake nesreče . . .

In ustnici sta zatrepetali v vroči molitvi . . . In vsakokrat, ko je brusil, je zahvalil Dobrotljivega za to, kar je podelal . . .

Res, v njem je bilo življenje, pravo, resnično življenje . . . Vedel je, kaj je človek na svetu in kaj ga zadene lahko vsak trenotek . . .

Tone je ravno brusil in potem hotel seči, a kosa mu ni hotela odrezati gladko — bilke. Tedaj je zabrusil koso čez rob v velik prepad, odkoder je odmeval njen žvenket . . . A v tem trenutku se je zabliskalo in zagrmelo in vsul se je dež. Pritekla sta pod košato lipo, odprla velik, rdeč dežnik in se tiščala pod njim . . .

Postajalo je hujše in hujše . . . Oba nista zinila besedice, le Tone je zdaj pa zdaj zagodrnjal in jezno pogledal v oblake.

Revež Lojze se je tresel od strahu in mraza kakor šiba. A toliko bolj, ker je vedel, kakšne sanje je imel po noči. — —

A zdaj je vse zastoj . . . Zdaj ni bilo za njiju drugega, nego udati se v voljo božjo. In v očeh je bilo videti obema nekaj strašnega — nekaj, kar bi si človek ne predstavljal rad . . .

števila posetiti to razstavo. Razstava pa ne nudi samo amaterjem, temveč tudi širšemu občinstvu mnogo umetniškega užitka. Slovenska javnost izkaži se hvaležna našim amaterjem s svojim obiskom in nakupom!

Promocija. Dne 20. junija t. l. je bil promoviran na Karol-Frančevem vseučilišču v Gradcu gosp. cand. phil. Janko Kotnik, član »Zarje«, za doktorja filozofije. Iskreno čestitamo!

Romarški vlak na Sveto goro pri Gorici. Slovenska krščansko-socialna Zveza priredi dne 1. julija t. l. romarški vlak na Sveto goro pri Gorici. Vlak se odpelje iz Celovca dne 1. julija ob 11. uri 20 minut in pride v Gorico ob 3. uri 24 minut. Potem gremo skupno peš na Sveto goro. Drugi dan se odpeljemo iz Gorice ob 2. uri 55 minut ter pridemo v Celovec ob 7. uri 9 minut na večer. Romanja se lahko udeleže ženske in moški. Cena je za vsako osebo 12 K in sicer za vožnjo sem in tja, za večerjo na Sveti gori, za prenočišče, za zajuterk in za kosilo. Ker se je od vseh strani želelo, naj damo karte brez hrane in prenočišča, hoče Zveza ti želji ugoditi ter da tudi karte brez hrane in prenočišča, ki stanejo 6 K 50 v. — Čč. gg. duhovniki so naprošeni, da to še v nedeljo 25. junija gotovo naznanijo. Plača naj se takoj gospodom duhovnikom, ki naj blagovolijo še v nedeljo denar po šekih odposlati. — Zveza nas v etu je vzeti karte za hrano in stanovanje, ker znajo priti romarji na Sveti gori v zadrego, ako ni prej poskrbljeno! V torek 27. junija se bodo razposlale vse karte na župnijske urade.

Osem ovce je bilo raztrganih ponoči od sobote, 17. t. m., na nedeljo na Tancenbergu pri Gospa-Sveti. Samostanski kuhar je slišal meketanje preplašene ovčje črede in se je takoj podal k njej ter opazil čveteronožca, ki je moril ovce. Ko je žival zagledala kuharja, je kazala najprej korajžo, vreči se nanj, potem pa jo je vendar popihala v bližnji gozd. Po opisovanju je bil volk; vendar je pa zelo neverjetno, da bi se v tem času klatil v teh krajih tak neprijeten gost.

Grozen čin štajercijanca. Posestnik Fr. Polič iz Grušev v mariborskem okraju, zagrizen štajercijanec, se je vračal s svojo ženo in viničarjema Andrejem in Julijano Cviki iz gostilne Schanperl v Veliki Zimici proti domu. Fran Polič je že med potjo devetkrat ustrelil iz samokresa. Pri tej priliki je dejal 30letnemu gostaču Jan. Spindler iz Vel. Zimice, kateri se je ravno vračal od košnje: »Ti, Spindler, če imaš korajžo, jaz imam nekaj za-te!« Nastal je prepir, med katerim je Poličeva žena Alojzija udarila Spindlerja s steklenico polno piva

Nad njiju je priplaval črn oblak in postal, kakor bi se hotel maščevati ali ju klicati na boj na življenje in smrt . . . In zaganjal se je sem ter tja kakor sovražnik, ki hoče nasprotnika pobiti in umoriti, in si išče tako še bolj srdi in jeze, da bi ga potem tem lažje napadel in ugrabil . . .

A se ni dolgo tako igral . . . Kmalu se je naveličal . . . Zagnal se je še enkrat, v sredi se razpral, kakor se odpro peklenska vrata in plane iz njih goreč plamen, in švignila iz njega kakor žareča kača — strela . . .

In glej čudo! — Usoda enega je hotela, da je bil zadet od ognja božjega, da je tako nesrečno končal tek svojega življenja tu na visoki gori . . . Tone se valje mrtev navzdol in se ustavi za brezovim grmom. Lojze pa ves ožgan leži v nezavesti pod lipo . . .

Izpolnjeno . . . Nič več maščevanja in jeze . . .

Taka je bila smrt onega Toneta, ki je tako razkošno živel, ne da bi pomislil, kaj je življenje . . .

Vsa vas je bila po konci, ko se je razširila vest, da je Metejevega Toneta ubila strela in Lojze Hrastov pa obležal v nezavesti pod staro košato lipo.

Pozneje je šel Lojze na ono mesto, privlil k lipi debel kamen in vsekval vanj velik križ v spomin na oni nesrečni dan . . . In ob lipi postavil pa še lesen križ iz brezovega lesa.

Od onega dne se dviga križ na gori . . .

Pijte samo „Tolstovrško slatino“ ki je edino slovenska ter najboljša zdravilna in namizna kislava voda.

Naroča se: Tolsti vrh, p. Guštanj, Koroško.

Od vsakega zaboja plača podjetje 20 v. v društvene narodne namene, kamor naročnik določi.

po glavi tako zelo, da se je steklenica razbila, Spindler pa je nezavesten padel na tla. Polič je nato pristopil k ležečemu Spindlerju in rekel: »Jaz te bom ustrelil!« nakar je takoj oddal tri strele iz samokresa in je Spindlerju prestrelil srce. Oddaljil se je z besedami: »Tako, sedaj veste, kdo sem jaz!« Oba Poliča so zaprli.

Zdravišče Toplice na Dolenjskem. Dolenjsko zdravišče Toplice ni le prijazno in dobro urejeno kopališče, ampak je tudi primeren kraj za letovišče, ležeče v preprijazni dolini reke Krke. Obdajajo ga od vseh strani krasni gozdovi, ki nudijo obiskovalcem prijetne izprehode in izlete. Podnebje je stalno in mirno — okolica krasna. V neposredni bližini četrte ure je prijazna vas Podturn, nad katero so razvaline nekdanjega mogočnega gradu »Rožek«. Poleg razvalin je globoka jama, kjer se v najhujši vročini nahaja led. Od Podturna dalje pelje cesta mimo dveh romantičnih pokrajin v kočevske Čeremošnjice in dalje v Belo krajino. Pri Vrčicah je krasen razgled po Beli krajini in po Hrvaškem. Na drugi strani nad komaj četrte ure oddaljeno Meniško vasjo so zopet razvaline nekdanjega meniškega samostana, takoimenovane »Cvinger«. Eno uro od Toplice je Soteska z dobro ohranjenim gradom kneza Auersperga, v katerem so knežji gozdarski uradi in velika žaga z velikim jezom na Krki. Oko se ne more načuditi te lepote. Tu mogočen pad reke Krke, na drugi strani krasni gozdi, kjer te pozdravljajo histronoge, brhke srne in srnjaki, na drugi strani pa vinski griči z zidanicami. Če hočeš še dalje po cesti ob Krki proti Dvoru in Žuženberku, zdi se ti temnozeleno, tiha in nema Krka vedno krasnejša. A tudi vrhovi tukajšnjih gričev niso brez zanimivosti. Iz teh je krasen razgled po Krški dolini daleč proti vzhodu. Tri ure oddaljeno od Toplice so ledena jezera.

Topliška dolina s svojo okolico je res prikupljiva po svoji mirnosti, tako, da ni potrebno iskati si lepšega in udobnejšega kopališča z letoviščem.

V zadnjih dneh so došli med drugimi sledeči gostje: G. Andrijanič, lekarnar iz Novega mesta, Perko Josip, višji oficial južne železnice, Stedry Gvidon, nadporoč. v pok. z gospo soprogo, Jindra Franc, knjigovodja, Mahr Cecilija, ravn. soproga, vsi iz Ljubljane, Gorjani Marija iz Ruperčvrha, Lanžer pl., dež. s. sv. v p. iz Novega mesta, Klič Elija, c. in kr. gen. major z Dunaja in Fischer Alojzija z Dunaja itd.

Nemškonacionalna strahovlada pri volitvah. Kar leze in gre in ve, da je na svetu še lepo številce nemškonacionalnih hujskačev, karkoli se čuti vsaj nekoliko odvisnega od nemškonacionalnih in še grših nemškutarških mogočnejšev, nemškonacionalnih uradnikov in učiteljev, vse, vse od nemškutarških pirprajerjev do zadnjega občinskega sluga je bilo na nogah za renegata Schumyja in mu pomagalo med poštene, pa žalibog deloma še nevedne in v globoki temi grde nemškutaršije nahajajoče se Slovence trositi laži in obrekovanja. Občinski sluga, kakor n. pr. v Dobrlivasi, so raznašali z glasovnicami in legitimacijami vred volilcem Schumyjeve lažnjive letake. Odvisnim slovenskomislečim delavcem so pridrževali do dne volitve glasovnice, ki so jih izpolnili samolastno s Schumyjevim imenom. V Borovljah je Voigtova uprava zagrozila svojim starim penzionistom, da jim bo odvzela penzijo, odpovedala stanovanje in dovoljenje pobirati les, če ne bojo volili Schumyja; spet drugim penzionistom so dajali prostovoljno doklade, vsakdo ve, zakaj; saj nemškonacionalna gospoda nasproti revežem ni imela nikdar srca. Občina je mnogim volilcem dostavila že izpolnjene listke. V Grebinj so 3. junija sklicali drvarje, da jih je najprej neki gozdar farbal; obljubilo se jim je plačati zamujene »šihste«, če bodo volili nemškonacionalno. Končno so dobili tri sodčke piva in za tri sodčke seveda se že voli Nageleta. Veliko nasilstva in nedovoljene agitacije ima na svoji vesti uradnik Paul iz Prevalj. Dr-

žavni pravdnik bo imel sploh veliko dela, če se mu bo zdelo vredno preiskovati, kako znajo nemški nacionalci upoštevati volilno postavo. Saj prič se lahko dobi, če se jih le hoče poiskati.

Dobrlavas. (Smrtna žetev.) Tri matere nam je pobrala v zadnjem času neusmiljena smrt, dve na Dobrovi, eno v Dobrlivasi, dve starejši, eno v cvetu njenih let. Prva, ki se je preselila v boljšo domovino, je bila Plavčeva mati na Dobrovi. Dosegla je starost 58 let. Bolehala je dalje časa, a trpela je vdano v božjo voljo. Druga med njimi je bila Martinova mati v Dobrlivasi, ki je umrla, stara 72 let, dne 12. t. m. Pogreb njen se je vršil dne 14. t. mes. in se ga je udeležilo mnogo ljudstva. Vodil ga je č. g. J. Sekol, ki mu je bila rajna teta. Tudi ona je morala mnogo trpeti, pa pričakujoč nebeškega plačila je križe boleznih nosila z veliko potrpežljivostjo. Rajni ste bili vdovi in zapuščate že odrasle otroke. Tretja mati pa p. d. Trabežinja na Dobrovi je umrla stara šele okoli 40 let in zapušča svojemu možu štiri nedorasle otroke. K pogrebu smo jo nesli zadnjo nedeljo, dne 18. t. m. Težko se je storilo vsem pri srcu, ko so videli plakati ob grobu potrtega moža in dve hčerki rajne matere, ki je je mati tako ljubila. Udano v sveto božjo voljo je trpela, udano je iz božje roke sprejela tudi smrt. Bog tolaži moža in otroke rajne žene, rajnim trem materam pa naj da večni mir in pokoj! N. p. v m.!

Dobrlavas. (Grafenauerjev shod) v prostorih g. Rudolfa Zanker p. dom. Čičmana minolo nedeljo, dne 11. t. m., je bil izborni obisk. Prostorna gostilniška soba je bila do zadnjega kotička zasedena. Navzočih je bilo okoli 200 zborovalcev, večinoma pristašev S. L. S. Vršil se je v popolnem redu. Le nekaj neotesanih razgrajačev je hotelo shod motiti, kar se jim je pa bridko izpodneslo. Naj si to zapomnijo, da se še kedaj ne osramotijo. Shod se je začel točno ob napovedani uri, ob treh — ne kakor Šumijev v Sinčivasi, ki je bil napovedan ob šestih, pa se je začel šele ob pol sedmih — s pozdravom na zborovalce. Grafenauer je razvijal med splošnim pritrjevanjem svoj politični program, ki obstoji v delu za vero, za narodnost in zlasti za gospodarsko blagostanje našega ljudstva. Naštel je tudi vse grehe nemškonacionalne stranke, ki vlada že 40 let, a za kmeta in delavca še ni kaj dobrega ukrenila. Davki naj se v višji meri naložijo bogatinom, vojaška služba naj se zniža na dve leti, zmanjša naj se tudi število uradnikov, ki naj bodo dobro plačani, a ki naj tudi pridno delajo. To je v glavnih potezah program S. L. S. in na podlagi tega programa se je Grafenauer predstavil volilcem. Zaupali so mu zopet in mu oddali svoj glas, zato je zdaj zopet izvoljen državnim poslancem. Bog ž njim in sreča junška! Kot drugi je govoril č. g. Fr. Smodej, urednik našega vrlega »Mira«. Razkrinkal je vso hinavščino nemškonacionalne stranke, največje sovražnice blagostanja slovenskega ljudstva, zagovarjal potrebo in dolžnost duhovnikov umešavati se v volilne boje in sklenil z apelom na volilce, naj volijo Grafenauerja, kar se je zdaj že zgodilo. Mirno so se nato zborovalci razšli.

Dobrlavas. (Šumijev shod) v Dobrlivasi je bil shod podlega »šimfanja«, ostudnega govorjenja in zabavljanja čez črnuhe in farje. Pa saj pijan človek ne more drugače govoriti. In Šumij je bil pijan! Saj je komaj štal in saj se je moral večkrat oprijeti zraven predsedniške mize stoječega avtomata, da ni izgubil ravnotežja. Na tem shodu je pa zato tudi vsak navzoči moral spoznati, kje je poštenost in dostojnost doma. Videti je moral, da teh čednosti v vrstah nemških nacionalcev ni in da so na slovenskih tleh najti le med pristaši S. L. S. Šumiju in njegovim neotesanim političnim sobojevnikom iz Dobrlivasi, Globasnice in Št. Lipša, ki so si na tem shodu za brambo nemškega nacionalizma podali roke, svetujemo, naj si za priučenje olike v obnašanju in govorjenju kupijo Knigge-ja ali pa Urbanusa novo »Knjigo o lepem vedenju« in naj tam zlasti preberejo na strani

12. in 25. odstavke o umazanem govorjenju in neotesanosti v obnašanju!

Jezerko. (Volitve.) Na dan volitve so Jezerjani zopet pokazali, da znajo ceniti važnost volitev, kajti na volišču se je zbralo 91% volilcev. Volit niso prišli samo oni, katerih ni bilo na Jezerskem in pa tisti, ki so bili tako hudo bolni, da niso mogli zapustiti postelje; le par mlačnejšev je ostalo brez vzroka doma. Posebno pohvalno moramo omeniti starega, bolehnega Murna, katerega je pripeljal na volišče njegov sin z voli na senenih garah po strmi poti visoko izpod Vernikovega Grintovca. Tudi gosp. Anselm, ki le redkokdaj zapusti svojo hišo, se je dal pripeljati na volišče. Vsa čast takim volilcem, kot sta ta dva moža; naj bi šli tudi mlajši s toliko vnemo na volišče!

Jezerjani so volili svojega starega, izkušenega poslanca, poštenega slovenskega in odločno katoliškega moža, gosp. Grafenauerja, ki je dobil 138 glasov. Schumy je dobil samo 2 glasova (5 glasov je bilo neveljavnih); gotovo mora biti kdo izmed Jezerjanov, ki misli, da je bolj »nobel«, če voli liberalnega nemčurja namesto odločno slovenskega moža. No, 2 glasova pač nista rešila Schumyjeve slave na Jezerskem. Grafenauerjevo zmago pa je naznanjalo na dan sv. Rešnjega Telesa popoldne krepko pokanje topičev, ki so gromko odmevali po Jezerški dolini in sporočali našemu poslancu sveže gorske pozdrave Jezerjanov — »republikancev«.

Društveno gibanje.

Slovensko delavsko društvo v Celovcu je imelo svoje mesečno zborovanje v nedeljo, dne 18. junija, v mali dvorani hotela Trabesinger. Res, reči moramo, da to zborovanje je bilo eno najboljših društvenih zborovanj. Govoril je g. konzulent društva o organizaciji celovških Slovencev. Vnela se je zelo važna debata, o kateri upamo, da bo obrodila dober uspeh. Zahvalimo se tudi tamburaškemu društvu in pevskemu krožku, ki nas je zabaval. Posebna hvala našemu vrlemu društvniku g. Jugu, ki je nabral za društvo 13 K 60 h. Vam, celovski Slovenci, pa kličemo: pristopajte v obilnem številu kot redni in podporni člani k našemu društvu in prihajajte k našim prireditvam.

Dobrlavas. V nedeljo dne 9. julija napravi podružnica »Slov. Straže« za Dobrlavas in okolico svoj I. letni občni zbor popoldne po blagoslovu (ob 3. uri) pri Mežnarju v Kokiju s sledečim sporedom: Pozdrav predsednika, poročilo o delovanju v preteklem letu, volitev odbora, govor, deklaracije, tombola in petje. Slovenci, Slovanke, pridite v velikem številu; da vam ne bo žal, za to bo skrbel odbor.

Gospodarske stvari.

Košnja. Najvažnejše delo vsakega kmetovalca v rožniku je košnja. Da pa zamore to delo o pravem času pričeti in o ugodnem vremenu dovršiti, je treba, da je že poprej na to pripravljen. Vse orodje in priprave kose, vile, grablje itd. naj bodo v zadotnem številu in v dobrem stanju na mestu. Treba je pregledati in popraviti vozove, pota in mostove, da se zamore delo nemoteno nadaljevati. Pravi čas košnje je, ko je trava v cvetju. Moti se, kdor misli, da je boljše počakati, da trava odcvete in oleseni; na videz se sicer dobi več pridelka, a ta ni v nobeni primeri z kvaliteto prej pokošenega. V slučaju suše se teden dni po košnji travnik namaka s stoječo ali tekočo vodo. Namaka se čez noč, nikoli ob solčnih dnevih. Namakanje s stoječo vodo je mogoče le v ravnih legah. Voda se pusti toliko časa stati, da se delajo na površju pene, nato se odpusti po odvajalnem jarku. Ako v jeseni ali spomladi ni bilo prilike gnojiti, se to zgođi še tudi zdaj, in sicer se gnoji z 300 do 400 kilogramov superfosfata ali pa dvakrat toliko Tomasove žlindre in štirikrat toliko kajnita na hektar.

Zahtevajte in kupujte pri
vseh trgovcih slovenske

Ciril in Metodove vžigalice

ki so priznane
:: najbolje ::

Glavna zaloga pri tvrdki IVAN PERDAN v LJUBLJANI

Povišanje cen tobaku in tobačnim izdelkom. Tobačna režija podraži s 1. julijem cene tobačnim izdelkom in sicer bodo cene znašale: Drama cigarete 2 h (zdaj 1 h), ogrske cigarete 2 h (zdaj 1 h), športcigarete 3 h (zdaj 2 h), Damen cigarete 4 h (zdaj 3 h), Hercegovina 4 h (zdaj 3 h), Memfis 5 h (zdaj 4 h), Sultan 5 h (zdaj 4 h), Stambul 6 h (zdaj 5 h), Princess 5 h (zdaj 4 h), dolge smodke 5 h (zdaj 3 h), kratke smodke 6 h (zdaj 5 h), Portoriko 8 h (zdaj 7 h), Virginier 12 h (zdaj 10 h), Kuba 11 h (zdaj 10 h), Trabuko 18 h (zdaj 16 h), Britanika 16 h (zdaj 14 h), Regalia Media 18 h (16 h). Tudi tobaku zvišajo cene, o tako, da cene ostanejo, zmanjšajo pa teže zavojem. Finančna uprava sodi, da bi dobila iz tega povišanja začetkom 20. pozneje 30 milijonov kron. Zadnjič so povišali cene tobačnim izdelkom leta 1888.

Raznoterosti.

Velikanske ladje danes plovejo po morju, ladje, kakršnih si prejšnji svet niti v najbujnejši domišljiji ni predstavljal. Nad vse močne in trdne morajo biti tiste ladje, ki vozijo v kitajska pristanišča Honkon, Šangaj, Čuitav ali na Japonsko. Te ladje so velike in ne smejo biti manjše, kakor 20.600 ton. Preskrbljene so tudi vse z brezžičnim brzojavom. A te velikanske ladje so le mali pritlikavci v primeri z velikansko ladjo »Vulkan«, ki se zdaj gradi v hamburški ladjedelnici. Nova ladja bo tehtala 50.000 ton (1 tona je 1000 kilogramov). Ladja bo imela 11 nadstropij, visoka bo 31 metrov, široka 30 metrov in dolga 268 metrov. Brez strojev, kotlov in naloženega blaga bo tehtala 33 milijonov 800.000 kg, 6 milijonov kg več, kolikor tehta oborožena moderna ladja. Ljudi bo lahko »Vulkan« vozil 5000. Medtem, ko so dozda dvorane v največji brzovozni nemški ladji široke 20 metrov, bodo na »Vulkanu« 30 metrov široke razkošne dvorane. V jedilnici I. razreda bo v dveh nadstropjih lahko 800 potnikov, ki bodo sedeli in jedli vsi obenem ob enakih, okroglih mizicah. Za 1. razred bo še salon za dame, za kadilce, restavracija in zimski vrt. Skrbljivo bo na ladji celo za kopališče, kjer se bo lahko plavalo. Za telovadce bo posebna telovadnica.

Kazni zrakoplovcem. Z ozirom na nesrečo v Parizu, ko je bil usmrčen francoski vojni minister Berteaux, namerava angleška zbornica sprejeti postavbo, po kateri bodo zrakoplovci kaznovani, če bodo tako vozili, da bi imeli gledalci kako škodo. Tudi bo smel notranji državni tajnik prepovedati polete čez gotove pokrajine za nekaj časa ali pa tudi za vedno. Visoke kazni 2000 do 10.000 kron in zapor treh mesecev do dveh let dobe za prestopke.

Aeroplan in orel. Vadrine popisuje o svojem poletu med Parizom in Madridom sledeči zanimiv dogodek: „Letel sem v zraku, ko opazim v bližini leteti orla. Orla sem poizkusil vjeti, a ptič je pokazal, da leti hitreje, kakor jaz. Nato je pa orel napadel zrakoplov, ki se je tudi zaletaval v orla, dosedanega vladarja zračnih višin. Trikrat me je napadel orel, a končno je uvidel, da ne more tekmovati z letalnim strojem ter je ostal za aparatom.“

Loterijske številke.

Brno, 14. junija:	55	18	70	13	63
Linc, 17. junija:	35	16	67	1	75
Trst, 17. junija:	20	87	33	56	76

Bukov les

10 do 12 vagonov, in sicer 30 do 80 mm debele plohe, 3 do 5 metrov dolge, z majhnimi grčami, močne borovce, od 30 cm prsne debelosti naprej, smrekove plohe, 25 do 60 mm debele, in tudi obtesan les se išče. — Pisma naj se blagovolijo poslati pod imenom „Bukov les“ na upravništvo „Mira“ v Celovcu št. 31.

V zalogi Družbe sv. Mohorja v Celovcu
je nanovo izšla knjiga:

Razlaganje cerkvenega leta (slovenski Goffine).

Priredil msgr. Valentin Podgorc.

Mehko vez. K 4.—, za družnike K 3.—, po pošti 40 vinarjev več. — Trdo vez. K 5-40, za družnike K 4.—, po pošti 40 vinarjev več.

Učenca z dobrim šolskim izpričevalom in ki je zmožen slovensčine in nemščine, sprejme s 1. julijem **Jožef Pertz**, trgovina s špecerijskim in kolo-nialnim blagom v Celovcu, Burggasse št. 6.

1000
družin se oblači iz **SPY**-ja!
s tkalnimi izdelki

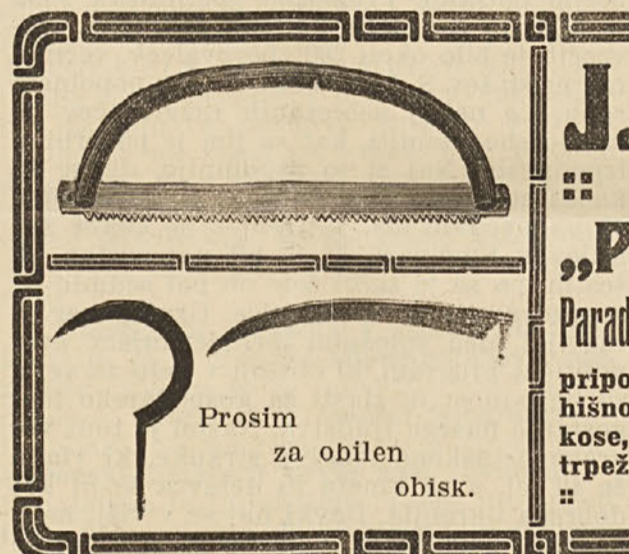
**Pošiljatev za poskušnjo po po-
uzetju:**

23 metrov zihenkanafasa »Rekordia«, rdeče ali modro prižastega, K 10-60.
23 metrov belega platna za srajce »Iris« samo K 11.—.

Vzorci brokata, damasta, oksforda in apartnega modnega blaga razpošilja radevolje zastoj

Starek & Machaně

Spy št. 59, Češko.

Prosim
za obilen
obisk.

J. B. HAFNER

trgovec z železnino

„Pri zlati kosi“ v Celovcu

Paradeisergasse šte. 3, zraven gostilne „Tiger“

priporoča veliko zalogo vsakovrstne železnine, hišno in kuhinjsko orodje, sloveče Bistriške kose, srpe, osla (kamena), motike, žage, pile, trpežno pozlačene nagrobne križe itd. Vse po najnižjih cenah.

Hotel Trabesinger v Celovcu

Velikovaška cesta št. 5

se priporoča

potnikom, ki prenočujejo v Celovcu.

Tukaj najdejo lepe, snažne in pozimi zakurjene sobe po 1 K do 5 K, okusne jedi, dobro pijačo poceni.

Veliko dvorišče za vozove in trije hlevi za konje.

Za zabavo služi **kegljišče**, pozimi zakurjeno.

Poleti sedi na **senčnatem vrtu**.

V tem hotelu najdeš vsak dan prijetno slovensko družbo, posebno ob sredah zvečer.

Velike dvorane za shode in veselice.

Lastnik: IVAN MILLONIG.

Na kolodvoru pričakuje gostov domači omnibus.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavnica K 5.000.000.

Rezervni fond čez K 600.000.

Denarne vloge obrestujemo po **4 1/2 0/0** od dne vloge do dne vzdiga.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavicje. Eskompt in incasso menic Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spiljetu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobiček 300.000 frankov. Na mesečno vplačev. po K 8.— za komad. Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanji na leto. Glavni dobiček K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10.— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.